

## Maslenica i karneval - kovanje ili osnovna potreba?



### Profesora dr Mezger je intervjuisao Horst Buchmann

Profesor dr Verner Mezger postao je profesor 1989. sa radom o ideji budale i o pokladnim običajima. Od 1996. godine Mezger je profesor folkloru u Frajburgu u Brajsgau i direktor tamošnjeg Instituta za folklor Nemaca istočne Evrope.

*Šta je karakteristično za švapsko - alemanska mesta 'budanja'? Da li je osnovni tenor isti ili postoje velike razlike?*

Osnovni tenor je svakako isti. Narod u švapsko –a lemanskom području ne želi da se napije. Žele da se zabave, ali žele i da prenesu radost. Imaju osećaj kohezije nakon karnevalskih dana i uključuju se tokom cele godine. Na primer, sada u kampanjama pomoći Ukrajini. Svuda postoji veoma snažan osećaj zajedništva. Ali danas je to i iskustvo izvesne bezvremenosti. Faktor vremena igra važnu ulogu. Za nas vreme je u velikoj meri van granica. Izgubilo je ritam. Noć pretvaramo u dan, leti idemo na skijanje na glečeru, a zimi na Karibe. Čak ni nedelja više nema ritam. Maslenica je, pak, fiksna tačka u godini. Živimo za to kada se približava. Živimo od toga kada se završi.

*Šta razlikuje švapsko - alemansku maslenicu od karnevala?*

U Kelnu je bio gotovo isti maskenbal kao na jugu do Francuske revolucije. Svuda su najranije maske bile od đavolskih likova, tek su kasnije nošnje postale slobodnije. U doba prosvetiteljstva i zbog Napoleonovih promena u svetu, proslave su konačno propale. Kasnije, pod Prusima, ljudi iz Kelna su oprezno pokušavali da preporode uvodeći tematske parade romantičnog karaktera. "Hero karneval " je stigao u grad i bio oženjen princezom Venecijom .

Sredinom 19. veka, tačnije oko 1848. godine, ljudi su prvi put postali svesni društvenih prevrata na Maslenicu i Karneval: običan narod uopšte nije mogao da učestvuje na otmenim balovima. Osećali su se kao obični statisti na paradama, koje je dizajnirao haute volée.

Ovo je bilo isto u Rajnskoj oblasti kao i u Alemanskoj oblasti. I u Rotvajlu su se obični ljudi osećali pod pokroviteljstvom gornjih ešalona tokom karnevala, jer je samo njihove ideje bilo dozvoljeno da se implementiraju na tematskim paradama. Ovo je konačno dovelo 1870. do toga da su zanatlije iz Rotvajla jednostavno ponovo izvukle svoje stare kostime 'budala' iz ormara i škrinja. Ova regresija u nekadašnje maskiranje se nije dogodila u

Kelnu. Ali da bi na karnevalu okupili različite društvene slojeve, ljudi iz Kelna su otkrili pevanje. Do danas se nigde na karnevalu ne peva više nego u Kelnu.

*Otkud zapravo osnovna potreba za proslavljanjem Maslenice?*

U početku, Maslenica je bila ekonomski običaj. Početkom Velikog posta ljudi su prestajali da jedu određenu hranu; nema mesa i mlečnih proizvoda. Klanje krupne stoke se moglo zaustaviti, to nije bio problem. Pilići su završavali u loncima za supu plemstva. Preostalo jato je još nosilo jaja. Pri proslavljanju Maslenice dodavano je i drugo. Bilo je pevanja, igranja, pozorišta. Sve do 15. veka crkva nije bila kritična prema Maslenici. Bogoslovi su davali ljudima neku vrstu oduška pred Veliki post, pre nego što su ušli u period uzdržanja. Po analogiji sa Avgustinom, oni su kasnije izjednačili Maslenicu sa stanjem đavola, a post sa stanjem Božijim. Stoga su najranije poznate karnevalske maske bili đavoli.

*Šta Maslenica radi nekome ko učestvuje u paradi ?*

Svake godine, kao aktivni šaljivdžija, zapitaš se zašto to radiš. Na primer, hodate kroz grad Rotvajl u svom kostimu i maski i ljudi vas gledaju kao da ste nagrađivana krava. Tek vrlo postepeno shvatate da vas ni ne prepoznaju i da ste za njih misterija. Ovo otvara potpuno nove društvene mogućnosti. Kao šaljivdžija, možete da se obraćate poznatim demaskiranim ljudima na „ti“ sa kojima u normalnom životu nemate nikakav kontakt. Možete, na primer, da uključite lokalne poznate ličnosti u šaljive razgovore i da im „recitujete“, odnosno da im trljate na nos budalaštine kojima su se upustili tokom godine. Iza maske si neko drugi. Na neki način možete učestvovati u svom svakodnevnom svetu iz potpuno nove perspektive.

*Mogu li zainteresovani iz Bugarske ili Rumunije zaista razumeti ovakav karneval?*

Zaista mogu! Posebno su južnonemačke maske i maske sve samo ne strane rumunskim i bugarskim gledaocima. Sa takozvanim „kukerima“ i „survakarima“, Bugarska ima ogromno bogatstvo karnevalskih maski. U Rumuniji, tačnije u Transilvaniji, postoji čak i karnevalska tradicija koja varljivo liči na švapsko - alemanske običaje. To su takozvani „Urzeln“ iz Agnetelna (Agnita na rumunskom), čije crne Flekles haljine i lisičji repovi izgledaju kao „Has“ iz Uberlingenskog „Hansele“.

Mnogi stanovnici Agnetelna koji su pobjegli ili su proterani došli su u južnu Nemačku posle rata. Nekolicina je sa sobom ponela čak i svoje originalne haljine, što je impresivno svedočanstvo o njihovoj ljubavi prema domovini. I u Groszahsenhajmumu blizu Ludvigsburga, od tada su nastavili da neguju običaje svog starog rodnog grada .

Karnevalske figure poput onih u jugozapadnoj Nemačkoj mogu se naći u dvadeset evropskih zemalja. Protežu se od Španije do Crnog mora, od Sicilije do Engleske. A kada ih sretnete – u bilo kom karnevalskom gradu – oni imaju nešto kao večnost: Maske uvek ostaju mlade, samo oni koji ih nose ostare. Kada se haljina šaljivdžije nasleđuje i prenosi na sledeću generaciju pokojnik živi u svojoj bivšoj maski i pratećem „Hasu“.

Posmatrano u ovom svetlu, Maslenica nije samo zabava ili veselje, već takođe može da izazove razmišljanje i da ide pravo u srce.